

Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen menettely asiakirjapyyntöön käsittelyssä ja virkanimitysasiassa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 30.3.2020 osoittamassaan kantelussa arvostellut Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikön menettelyä virkanimitystä koskevien asiakirjapyyntöjen käsittelyssä. Kantelija ei ollut suullisesti ja sähköpostitse maaliskuussa 2020 esittämistään useista pyynnöistä huolimatta saanut pyytämäänsä asiakirjaa ”Puolustusvoimista eläköityneen henkilön palkkaaminen (AQ2035, 6.2.2020)”. Asiakirjapyyntöjä ei ollut myöskään suostuttu kirjaamaan Puolustusvoimien asianhallintajärjestelmään. Kantelijalle ei ollut annettu tietoa siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi, eikä häneltä ollut tiedusteltu, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi.

Kantelija on lisäksi kysynyt, ovatko oikeusupseeri ja joukko-osaston johto laiminlyöneet valvontavelvollisuutensa jättämällä puuttumatta julkisuuslain vastaiseen menettelyyn, sillä henkilöstöpäällikkö oli lähettänyt asiaan liittyvää viestintää heille tiedoksi.

Kantelua on täydennetty lisäkirjoituksella 23.10.2020.

SELVITYS

Pääesikunnan oikeudellinen osasto on 16.12.2020 antanut lausunnon asiassa. Oikeudellinen osasto on lausuntoaan varten pyytänyt lausunnot Pääesikunnan henkilöstöosastolta, Puolustusvoimien tietosuojavastaavalta ja Puolustusvoimien tutkimuslaitokselta sekä selvityksen tutkimuslaitoksen henkilöstöpäälliköltä.

VASTINE

Kantelija on antanut vastineensa hankitusta selvityksestä. Kantelijan ilmoittaman mukaan Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikkö oli edellä mainittujen lausuntojen ja selvitysten antamisen jälkeen 21.12.2020 lähettänyt kantelijalle sähköpostitse hänen maaliskuussa 2020 pyytämänsä asiakirjan.

Kantelija on arvostellut vastineessaan uutena asiana Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen menettelyä tutkimusalojohtajan valintaprosessissa. Tutkimuslaitoksen omien hakijoiden keskuudessa oli hänen mukaansa herättänyt hämmennystä, että asiassa ei ollut lainkaan tiedotettu sisäisesti siitä, että tutkimusalojohtajan paikka oli laitettu julkiseen hakuun Valtiolle.fi -sivustolle. Asiassa ei ollut käytetty tai kartoitettu mahdollisuutta suorittaa lain mahdollistama sisäinen hakumenettely ennen julkista hakuja.

Kantelija on arvostellut lisäksi nimitysmuistion (AP15974), ansioluettelon ja hänelle nyttemmin luovutetun asiakirjan AQ2036 välisiä eroavaisuuksia ja ristiriitaisuuksia. Nimitysmuistion mukaan hakemusten perusteella tehtävää tukevaa syvempää toimintaympäristön tuntemusta oli arvioitu olevan kuudella hakijalla, joihin kantelija ei ollut kuulunut. Kantelijan mukaan nimitysmuistion perusteella toimintaympäristön tuntemus näytti mukaan olleen valinnassa eniten painanut kriteeri, vaikka hakuilmoituksessa se mainittiin kohdassa ”lisäksi eduksi luetaan”.

Lisäksi kantelija on arvostellut mainittuja asiakirjoja ristiriitaiseksi seuraavilta osin: Nimitysmuistiossa on todettu kuuden haastatteluun valitun osalta heillä olleen hakemusten perusteella tehtävää tukevaa syvempää toimintaympäristön tuntemusta, kaikilla haastatelluilla olleen johtamisjärjestelmäalan syvällistä tuntemusta ja vahvaa kokemusta esimiestehtävistä sekä haastatelluissa todetun, että kaikki haastateltavat täyttivät koulutustason odotuksen tehtävään soveltuvalta alalta. Asiakirjassa AQ2036 puolestaan on todettu kantelijan mielestä kerrottuun nähden ristiriitaisesti: ”Haussa toiselle sijalle tullut peruutti hakemuksensa soveltuvuusarvioinnin jälkeen ja ilmoitti, ettei ole käytettävissä tehtävää täytettäessä. Muilla tehtävään haastatelluilla hakijoilla ei katsottu olevan tarpeeksi tehtävän menestyksellisen hoitamisen edellyttämää osaamista ja kokemusta eli jos lupaa [hakemuksensa peruuttaneen henkilön] palkkaamiseen ei saada, tehtävä laitetaan uudelleen hakuun.”

Kantelija on arvostellut lisäksi haussa saamiaan pisteitä johtamistaidoista, sotilaallisesta koulutuksesta, verkottuneisuudesta ja kansainvälisestä kokemuksesta. Lisäksi hän on arvostellut sitä, että asiakirja AQ2036 on varsin lyhyt ja ettei siinä ole ollut liitteenä nimitysmuistiota eikä kaikkien hakijoiden ansioyhteenvetoa, joiden perusteella Pääesikunnan henkilöstöosasto olisi saanut paremmat perusteet päätöksentekoon.

Kantelijan mukaan kaikki valintaan vaikuttavat asiakirjat olisi pitänyt antaa asianosaisille, jotta valitusoikeutta olisi voinut käyttää tehokkaasti. Koska kantelijalle luovutettujen asiakirjojen eli nimitysmuistion ja ansioluettelon ja aiemmin salassa pidetyn asiakirjan välillä on tiettyä ristiriitaisuutta ja lisäksi kantelijan arvioinnissa epätarkkuutta, valitukseen tekemiseen ei ole ollut käytävissä kaikkia tietoja ennen valitusajan päättymistä.

LISÄSELVITYS

Pääesikunnan oikeudellinen osasto on 17.5.2021 antanut lisäselvityksen ja lausunnon kantelijan vastineessaan esittämästä. Oikeudellinen osasto on pyytänyt lausunnot Pääesikunnan henkilöstöosastolta ja Puolustusvoimien tutkimuslaitokselta sekä selvityksen tutkimuslaitoksen henkilöstöpäälliköltä. Kerrotut asiakirjat lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen mukana.

RATKAISU

1 Asiassa sovellettavat säännökset

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Hallintolain (434/2003) tarkoituksena on lain 1 §:n mukaan toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa. Lain tarkoituksena on myös edistää hallinnon palvelujen laatua ja tuloksellisuutta.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) 14 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen asiakirjan antamisesta päättää se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on, jollei lain 15 §:n 3 momentissa tai muualla laissa toisin säädetä. Pykälän 2 momentin mukaan tiedon asiakirjan sisällöstä antaa se viranomaisen henkilöstöön kuuluva, jolle viranomainen on tämän tehtävän määrännyt tai jolle se hänen asemansa ja tehtäviensä vuoksi muuten kuuluu.

Julkisuuslain 14 §:n 3 momentin mukaan jos virkamies tai muu 2 momentissa tarkoitettu henkilö kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, hänen on: 1) ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy, 2) annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi, 3) tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi, sekä 4) annettava tieto käsittelyn johdosta perittävistä maksuista.

Julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaan kyseisessä pykälässä tarkoitettu asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, jäljempänä tiedonhallintalaki) 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kyseisen lain tarkoituksena on varmistaa viranomaisten tietoaikoneistojen yhdenmukainen ja laadukas hallinta sekä tietoturvallinen käsittely julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi. Tiedonhallintalain 25 §:n 1 momentin mukaan tiedonhallintayksikön on ylläpidettävä viranomaisen käsittelyssä olevista ja olleista asioista asiarekisteriä, johon rekisteröidään asiaa, asiankäsittelyä ja asiakirjoja koskevat tiedot. Viranomaisen on rekisteröitävä viipymättä sille saapunut asiakirja asiarekisteriin. Lain 26 §:n 3 momentin mukaan viranomaiselle saapuneesta asiakirjasta tulee rekisteröidä ainakin asiakirjan yksilöivä tieto, asiakirjan saapumistapa ja asiakirjan lähettäjä tai asiamies. Edellä mainitun 25 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 26 §:ssä säädetään, asiakirjan rekisteröinnistä on käytävä ilmi asiakirjan saapumisaikajankohta.

Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Valtion virkojen edellyttämistä yleisistä kelpoisuusvaatimuksista (kansalaisuus, ikä ja kielitaito) säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 6, 7 ja 8 §:ssä. Erityisistä kelpoisuusvaatimuksista on virka- tai nimikekohtaisia säännöksiä asianomaista virastoa koskevassa laissa tai viraston hallintoasetuksessa.

Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 37 §:n (442/2019) 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä yleisestä kelpoisuudesta valtion virkaan muualla laissa säädetään, Puolustusvoimien virkaan nimitettävältä vaaditaan tehtävien edellyttämää luotettavuutta. Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä Puolustusvoimien virkojen ja tehtävien erityisistä kelpoisuusvaatimuksista.

Puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen (1319/2007) 8 §:n 1 momentin mukaan Puolustusvoimien virkojen yleisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään puolustusvoimista annetun lain 37 §:ssä. Mainitun asetuksen 12 §:n 1 momentin mukaan jollei muutoin säädetystä ammatillisista pätevyysvaatimuksista muuta johdu, puolustusvoimien muihin virkoihin on kelpoisuusvaatimuksena virkaan soveltuva koulutus.

Edellä mainitun asetuksen 16 §:n (1622/2009) 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä puolustusvoimista annetun lain 38 a §:ssä säädetään, pääesikunta julistaa haettavaksi apulaisprofessorin, apulaissotilasprofessorin, erikoislääkärin, erikoistutkijan, kirjastonjohtajan, museonjohtajan, osastonjohtajan, osastopäällikön, professorin, puolustusvoimien asessorin, räjähdysainetarkastajan, sotilasprofessorin, toimistopäällikön ja tutkimusjohtajan virat.

Nimikirjalain (1010/1989) 2 §:n 1 momentin mukaan jokainen valtion virasto ja laitos on velvollinen henkilöstön valintaa, palvelussuhteeseen perustuvien etuuksien ja velvollisuuksien määrittämistä ja muiden henkilöstöasioiden hoitamista varten pitämään palveluksessaan olevista virkamiehistä ja työntekijöistä nimikirjaa. Lakia koskevan hallituksen esityksen ([HE 57/1989 vp](#)) yleisperusteluissa (s. 1-2) todetaan nimikirjan keskeisen merkityksen liittyvän nimityspäätöksien valmisteluun ja palvelussuhteen ehtojen määrittelyä koskeviin päätöksentekotilanteisiin. Nimikirjassa olevia tietoja käytetään viranhakijoiden keskinäisessä vertailussa ja nimityspäätöksen perustana.

Nimityspäätöksen tekohetkellä on ollut voimassa valtiovarainministeriön 30.4.2019 antama ohje virantäytössä noudatettavista periaatteista (VM/2643/00.00.00/2018) <https://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/normi/300001/45169>. Ohjeessa (s. 11) todetaan muun ohessa, että säädetty kelpoisuusvaatimukset mainitaan ilmoituksessa. Myös virkaan valittavalta henkilöltä varsinaisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi toivotut, tehtävien onnistuneen hoidon kannalta tärkeät lisävalmiudet ja henkilökohtaiset ominaisuudet tulisi mainita jo hakuilmoituksessa. Tällaisia voivat olla

mm. johtamistaito, kyky itsenäiseen työskentelyyn, yhteistyökyky tai kotimaisten kielten lisäksi tarvittava vieraiden kielten taito. Säädettyjen kelpoisuusvaatimusten vähentämisen yhteydessä näiden ominaisuuksien merkitys on korostunut entisestään ja lisääntyneen painoarvon takia niiden tulisi olla selkeästi myös hakijoiden tiedossa. Säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia tarkoitettaessa kirjoitetaan hakuilmoitukseen esimerkiksi: ”Kelpoisuusvaatimuksena on...”. Muita edellytyksiä ja ominaisuuksia tarkoitettaessa kirjoitetaan esimerkiksi: ”Parhaat edellytykset tehtävän hoitamiseen antaa...” tai ”Lisäksi virkaan kuuluvien tehtävien menestyksellisen hoitamisen kannalta on tärkeää, että valittavalla on...”.

Edellä mainitussa ohjeessa (s. 12) todetaan, että hakuilmoituksen teksti on tärkeä myös viranhakijoilta edellytettävien säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia täydentävien lisävalmiuksien ja -ominaisuuksien kannalta. Pätevyysarvioinnissa ja ansiovertailussa voidaan nojata vain sellaisiin seikkoihin, jotka on mainittu hakuilmoituksessa, koska kaikkien hakijoiden on saatava tieto vaadittavista lisävalmiuksista ja -ominaisuuksista jo harkitessaan viranhakua ja hakiessaan virkaa. Hakemuksen voi toimittaa joko kirjallisesti tai sähköisesti. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset. Virkamiehen ei tarvitse liittää nimikirjanotetta hakemukseen, vaan riittää, että nimikirjanote esitetään ennen virkaan nimittämistä. Käytännössä nimikirjanotteet on tarkoituksenmukaista tutkia haastatteluun kutsuttavien viranhakijoiden osalta. Ohjeen mukaan (s. 14) nimittävä viranomaisena päättää itse siitä, millaisia valintamenetelmiä se käyttää. Perinteisesti valtion virkoihin nimitettäessä hakijoiden ansioiden vertailu on tehty hakemukseen liitettyjen asiakirjojen, koulutusta, työkokemusta ja muita ansioita koskevien tietojen sekä työhönottohaastattelun perusteella.

Edelleen mainitussa ohjeessa (s. 18) todetaan, että virkamieslaissa tai -asetuksessa ei ole nimitysmuistioita koskevia säännöksiä. Nimitysmuistio on tärkeä osa virantäyttömenettelyn kokonaisuutta, jossa ansioituneimman hakijan osoittamiseksi vertaillaan hakijoiden ansiot. Vertailu tehdään yleisten nimitysperusteiden, kelpoisuusvaatimusten ja virkaan kuuluvien tehtävien asettamien muiden vaatimusten perusteella tarkastelemalla hakijoiden koulutusta, työ- ja muuta kokemusta sekä muita ansioita. Valtiovarainministeriö korostaa, että muistiota laadittaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota hakijoiden ansioiden tasapuoliseen selostamiseen ja niiden objektiiviseen vertailuun.

Edellä mainitussa ohjeessa (s. 21) todetaan edelleen, että nimitysasioissa laadittavalla muistiolla on tärkeä merkitys nimityspäätöksen tekijälle, jonka tulisi saada hakemusasiakirjoista ilmevästä seikoista tasapuolinen tieto. Nimitysmuistion merkitys korostuu entisestään nimityspäätöstä koskevan valitusoikeuden myötä, koska nimitysmuistio muodostaa pohjan myös nimityspäätöksessä esitettävälle perusteluille. Nimityspäätöksessä esitettyjen perustelujen tulee vastata nimitysmuistiossa esitettyä. Virkaa hakeneet voivat nimitysmuistioon tutustumalla perehtyä tarkemmin nimityspäätöksen perusteluihin. Virkaa hakenut henkilö voi nimityspäätöksen jälkeen

valittaa siitä hallintotuomioistuimeen sekä myös tehdä nimittävän viranomaisen menettelystä kantelun ylimmälle laillisuusvalvojalle.

2 Asiakirjapyyntöä koskeva selvitys

Pääesikunnan lausunnon mukaan Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen informaatiotekniikkaosastolla oli ollut haussa virka, jota kantelija oli hakenut. Kantelija oli pyytänyt henkilöstöpäälliköltä hakuprosessiin liittynyttä asiakirjaa AQ2036 (sähköpostiviestit 5.3. ja 13.3.2020) sekä pyytänyt pyyntönsä kirjaamista asialle (sähköpostiviesti 13.3.2020). Henkilöstöpäällikkö oli 13.3.2020 vastannut kantelijalle sähköpostitse, että asiakirja on yksilön suojan vuoksi rajattu eikä siihen ole oikeutta edes hakuprosessiin osallistuneilla.

Kantelijan pyydettyä sähköpostiviestissään 16.3.2020 perusteita kieltäytymiselle, oli henkilöstöpäällikkö sähköpostiviestissään 20.3.2020 perustellut kieltäytymistä henkilötietojen suojaamisella ja viitannut tietosuojaa koskevaan lainsäädäntöön ja Puolustusvoimien normiin ”Puolustusvoimien henkilösunnittelu (HQ179)”. Lisäksi henkilöstöpäällikkö oli todennut asiakirjan olevan keskeneräiseen rekrytointiprosessiin kuuluva valmisteluasiakirja.

Kantelija oli 20.3.2020 lähettämässään sähköpostissa vedonnut pyyntönsä perusteena myös julkisuuslakiin. Hän ei ollut selvitysten mukaan saanut asiakirjapyyntöönsä perusteltua päätöstä.

Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikkö on antamassaan selvityksessä muun ohessa todennut, että tehtävän täyttö oli aiheuttanut tutkimuslaitoksen informaatiotekniikkaosastolla tavanomaista enemmän keskustelua. Hän on selvityksessään kertonut osastolla 13.3.-27.3.2020 järjestetyistä tilaisuuksista, joissa oli pyritty antamaan tietoa nimitysprosessista. Henkilöstöpäällikkö oli 27.3.2020 järjestetyssä kokouksessa, johon muun ohella osastolta tehtävää hakeneet olivat osallistuneet, kertonut nimittämismuistion valintaperustelut ja kertonut kantelijan pyytämässä asiakirjassa olevan samat perustelut sekä todennut, ettei hän jaa tai näytä niitä henkilötietojen vuoksi tilaisuudessa. Henkilöstöpäällikön tarkoituksena ei ole missään vaiheessa ollut estää kantelijaa saamasta hänelle kuuluvaa tietoa.

Pääesikunta on esittänyt kannanottonaan, että kantelijan tietopyynnön käsittelyssä ei ollut menetelty julkisuuslain edellyttämällä tavalla. Virkamiehen olisi tullut tunnistaa asian käsittelyssä tietopyynnön oikea käsittelyprosessi ja oikean lainsäädännön soveltaminen viimeistään siinä vaiheessa, kun kantelija oli vedonnut julkisuuslakiin lähettämässään sähköpostissa. Pääesikunnan mukaan kantelijan tietopyyntö on kohdistunut julkiseen asiakirjaan, josta tieto olisi tullut julkisuuslain 9 §:n nojalla antaa.

Sekä Pääesikunnan oikeudellinen osasto että henkilöstöosasto ovat perehtyneet asiakirjapyynnön kohteena olleeseen asiakirjaan ja arvioineet, ettei se sisällä sellaisia tietoja, joiden perusteella asiakirja olisi kokonaan tai osaksi salassa pidettävä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin tai

muun säännöksen perusteella. Kun kantelijalle kuitenkin oli kieltäydytty luovuttamasta hänen pyytämäänsä asiakirjaa, olisi tullut noudattaa julkisuuslain 14 §:n 3 momentin mukaista menettelyä. Lisäksi kantelijan esittämä pyyntö olisi tullut kirjata asialle julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 26 §:n perusteella, varsinkin kantelijan sitä vielä erikseen pyydettyä.

Pääesikunnan mukaan kantelija on kantelussaan viitannut myös oikeusupseerin ja joukko-osaston johdon mahdolliseen valvontavelvollisuuden laiminlyöntiin jättäessään puuttumatta henkilöstöpäällikön julkisuuslain vastaiseen menettelyyn. Pääesikunta toteaa, että Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen esikuntapäällikkö näyttäisi aineiston perusteella olleen mukana sähköpostiviestien jakelussa 13.3.2020 lähetetyn viestin jälkeen, pois lukien viimeinen lähetetty viesti, josta ei selviä sen jakelu eikä päivämäärä. Tutkimuslaitoksen esikuntapäällikölle on tutkimuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty vastuu asiakirjaliikenteen valvomisesta. Esikuntapäällikkö on työjärjestyksen mukaan henkilöstöpäällikön esimies, ja hän on ollut mukana sähköpostien jakelussa 13.3.-20.3.2020. Pääesikunta toteaa, että työjärjestyksen liitteen mukaan oikeusupseerin tehtävänä on neuvoa ja ohjata esimiehiä oikeudenhoitoon ja kurinpitovallan käyttöön liittyvissä asioissa, mutta niin sanottua valvontavastuuta oikeusupseerilla ei henkilöstöpäällikön toiminnan osalta ole.

Varsinaisesta nimittämispäätöksestä ei ollut valitettu 27.4.2020 mennessä ja se on näin ollen saanut lainvoiman.

Pääesikunta on ilmoittamansa mukaan ottanut harkittavakseen, pitäisikö Puolustusvoimien henkilöstölle järjestää täydentävää koulutusta tietosuojaan, julkisuuslakiin ja asiakirjapyyntöjen käsittelyyn liittyen vastaavien tilanteiden ehkäisemiseksi.

3 Viranhakua ja virkanimitystä koskeva selvitys

3.1 Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen lausunto

Kantelussa tarkoitettua virkaa oli hakenut 18 henkilöä, joista Puolustusvoimien palvelukeskuksen tekemän alkukarsinnan jälkeen Puolustusvoimien tutkimuslaitokselle lähetettiin 14 kärkihakijan hakemukset. Näiden hakemusten perusteella pisteytettiin hakijat niin, että haastatteluihin kutsuttiin kuusi hakijaa. Kantelija ei ollut viimeksi mainitussa joukossa, sillä hänen hakemuksensa esittämänsä tiedot eivät riittäneet kuuden hakukriteereihin sopivimmiksi arvioitujen hakijoiden joukkoon.

Valtiovarainministeriön ohjeessa 30.4.2019 todetaan: "Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset. Virkamiehen ei tarvitse liittää nimikirjanotetta hakemukseen, vaan riittää että nimi-

kirjanote esitetään ennen virkaan nimittämistä. Käytännössä nimikirjanotteet on tarkoituksenmukaista tutkia haastatteluun kutsuttavien viranhakijoiden osalta." Kantelija on itse esittänyt hakemuksessaan ne tiedot, joita hän haluaa valinnassa esittää. Nämä tiedot eivät riittäneet haastateltavaksi kutsumiseen. Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen tehtävä ei ole täydentää hakemusta kenenkään hakijan eduksi, sillä tämä asettaisi hakijat epätasa-arvoiseen asemaan. Valtiovarainministeriön mainittu ohje edellyttää tutkimaan nimikirjat vain haastatteluun kutsuttujen osalta. Täältä osin Puolustusvoimien tutkimuslaitos pitää hakumenettelyä asianmukaisesti suoritettuna.

3.2 Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikön selvitys

Hakijoita oli vertailtu hakemusten perusteella. Vahvimpina hakijoina oli näyttäytynyt kuusi hakijaa, joiden osaaminen ja kokemus on eritelty nimitysmuistiossa. Kantelija ei ollut toimittanut hakemuksensa liitteenä nimikirjaa, joten sitä ei ollut huomioitu hakijoiden vertailussa. Vain hakemuksen sisällöllä ja sen liitteillä on ollut merkitystä hakijoiden vertailussa sekä päätettäessä haastatteluun kutsuttavat.

Hakijoita oli vertailtu neljän tehtävässä odotetun kriteerin perusteella: 1. aiempi kokemus tutkimuksen tekemisestä, 2. tehtävään soveltuva tieteenalan syvällisempi tuntemus, 3. esimieskokemus sekä 4. Puolustusvoimien toimintaympäristön tuntemus. Kaikkien neljän kriteerin tuli täytyä, jotta kutsuttiin haastatteluun. Lisäksi huomioitiin aiempi kokemus ja menestyminen Puolustusvoimien tehtävissä. Jokaisella haastateltavalla oli ollut tehtävään soveltuvaa tieteenalan syvempää tuntemusta, esimieskokemusta, Puolustusvoimien toimintaympäristön tuntemusta tai aiempaa kokemusta Puolustusvoimien tehtävistä.

Kantelijalla ei ollut ollut esimieskokemusta, minkä perusteella hän oli rajautunut pois haastateltavien joukosta. Pelkästään ”tehtävää tukeva syvempi toimintaympäristön tuntemus” ei siis ollut ollut rajaavana kriteerinä haastatteluvalintoja tehtäessä. Hakuilmoituksessa Puolustusvoimien toimintaympäristön tuntemus oli ilmaistu huonosti. Se oli ilmaistu odotuksissa seuraavasti: ”Hakijalta odotamme: Tunnet jo entuudestaan Puolustusvoimien työympäristöä.” ja myöhemmin uudelleen: ”Luemme eduksi myös toimintaympäristön tuntemuksen sekä aiemman kokemuksen ja menestymisen Puolustusvoimien tehtävissä.” Asia oli kirjoitettu epäselvästi ja se olisi voitu ilmaista selkeämmin yhdessä kohdassa niin, että se olisi ollut joko odotuksissa tai sitten eduksi.

Nimitysmuistiossa muita hakijoita ei laitettu puoltojärjestykseen ja tehtävään esitettiin vain yhtä henkilöä. Tämä tarkoittaa, että vaikka haastatelluilla oli tehtävän menestyksellisen hoitamisen kannalta tärkeää osaamista ja kokemusta, tarkasteltaessa tutkimusalojohtajan tehtävän vaatimuksia kokonaisnäköyksenä, arvioitiin haastatelluista ainoastaan kahden henkilön täyttävän tehtävän kriteerit. Kun heistä toinen peruutti hakemuksensa, jäljelle jäi vain virkaan nimitetty

henkilö. Koska muita hakijoita ei asetettu puoltojärjestykseen, tehtävä olisi mennyt uudelleen-hakuun, jos lupaa siihen sittemmin nimitetyn palkkaamiseen ei olisi saatu. Näin ollen kantelijan listaamat nimitysmuistion kohdat eivät ole ristiriidassa esityksen AQ2036 kanssa.

3.3 Pääesikunnan henkilöstöosaston lausunto

Puolustusvoimien viroista on säädetty valtioneuvoston asetuksessa Puolustusvoimista (29.12.2009/1622). Asetuksen 16 §:ssä on ilmoitettu virat, jotka on julistettava haettavaksi. Kantelijan hakeman tehtävän virka oli erikoistutkijan virka eikä sen täyttäminen sisäisellä hakumenettelyllä ollut mahdollista.

Hakijalla on oikeus pyynnöstä saada nimittämismuistio nimittämispäätöksen jälkeen. Myös niillä henkilöillä, joita ei kutsuttu haastatteluun, tulisi olla mahdollisuus tutustua valintapäätöksen perusteluihin omalta osaltaan. Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikön selvityksessä sanotaan, että kantelija oli pudonnut pois haastatteluvalinnoista puuttuvan esimieskokemuksen perusteella. Pääesikunnan henkilöstöosasto katsoo, että valintaperustelut myös niiden henkilöiden osalta, joita ei kutsuttu haastatteluun, olisi tullut kirjata nimittämismuistioon selkeämmin.

3.4 Pääesikunnan oikeudellisen osaston lausunto

Pääesikunnan mukaan se seikka, tiedotetaanko hallintoyksiköissä julkisessa haussa olevista avoimista tehtävistä henkilöstölle erikseen, on hallintoyksikön harkintavallassa. Kantelijan osalta ei ole voitu ottaa huomioon hakumenettelyssä sellaisia seikkoja, joita tämä ei ole itse tuonut hakemuksessaan tai sen liitteissä esille. Jos näin olisi toimittu, olisi tämä asettanut perusteettomasti kantelijan erilaiseen asemaan muihin hakijoihin nähden. Valtiovarainministeriön ohjeessa 30.4.2019 todetaan, että virkaa hakevien henkilöiden oikeusturvan kannalta on tärkeää, että heitä kohdellaan tasapuolisesti ja ettei ketään aseteta toisiinsa nähden eri asemaan valintaperusteisiin kuulumattoman seikan takia.

Pääesikunta kuitenkin yhtyy henkilöstöosaston näkemykseen siitä, että valintaperustelut olisi tullut tehdä selkeämmin myös niiden henkilöiden osalta, joita ei kutsuttu haastatteluun. Edellä mainitun valtiovarainministeriön ohjeen (s. 15) mukaan ensimmäisenä karsitaan pois hakijat, jotka eivät täytä säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista haastatteluun valitaan ne, jotka parhaiten täyttävät asetetut edellytykset. Tapauksessa olisi valintaperusteluista tullut ilmetä se, että kantelijaa ei ole kutsuttu haastatteluun puuttuneen esimieskokemuksen perusteella.

3.5 Nimitysmuistio ja sen liitteet

Pääesikunnan oikeuskanslerinvirastolle toimittamiin selvityksiin on sisältynyt nimitysmuistio AP15974 (25.2.2020). Nimitysmuistio sisältää seuraavat osiot: viran täyttämisen peruste ja hakumenettely, nimittämismenettely, virkaan kuuluvat tehtävät ja vaativuusluokka, viran kelpoisuusvaatimukset ja tehtävän menestyksellisen hoitamisen muut edellytykset, hakemusten käsittely, hakijoiden ansioiden vertailu (haastattelut, yhteenveto, soveltuvuusarviointi), valinnan peruste ja esitys.

Nimitysmuistiossa todetaan kaikkien 18 hakijan täyttäneen haettavan viran kelpoisuusvaatimukset. Hakijoita on vertailtu hakemusten perusteella. Vertailussa painottui aiempi kokemus tutkimuksen tekemisestä, tehtävänalaan soveltuva tieteenalan syvällisempi tuntemus, esimieskokemus sekä Puolustusvoimien toimintaympäristön tuntemus. Lisäksi huomioitiin aiempi kokemus ja menestyminen Puolustusvoimien tehtävissä. Valtaosalla hakijoista on aiempaa kokemusta tutkimuksen tekemisestä sekä tehtävänalaan soveltuvaa tieteenalan syvällisempää tuntemusta. Heistä noin puolella on lisäksi esimieskokemusta sekä Puolustusvoimien toimintaympäristön tuntemusta tai aiempaa kokemusta Puolustusvoimien tehtävistä. Hakemusten perusteella tehtävää tukevaa syvempää toimintaympäristön tuntemusta arvioitiin olevan kuudella hakijalla. Lisäksi aiempi kokemus ja menestyminen Puolustusvoimien tehtävissä katsottiin kolmen hakijan eduksi.

Nimitysmuistion mukaan hakemusten perusteella arvioiden vahvimpina hakijoina oli erottunut kuusi hakijaa, jotka on kutsuttu haastatteluun. Nimitysmuistion kohdassa ”hakijoiden ansioiden vertailu” on kuvattu vain näiden kuuden haastatellun koulutusta, työkokemusta ja osaamista, ja lisäksi esitetty arvio siitä, millaisen vaikutelman ja mielikuvan he ovat antaneet itsestään haastattelussa. Yhteenvedossa on kuvattu ja vertailtu näiden kuuden haastatellun hakijan erilaista osaamista ja todettu, että yhdellä hakijalla on kokonaisnäkemyksellisesti parhaat edellytykset tehtävän menestykselliseen hoitamiseen, minkä lisäksi hakijan vuorovaikutustaidot ja kyky sujuvaan yhteistyöhön ovat vakuuttaneet haastattelijat hänen sopivuudestaan työyhteisöön. Soveltuvuusarviointi on tehty kahdelle haastatellulle. Myös soveltuvuusarvioinnin tulos on tukenut kyseisen henkilön valintaa tehtävään. Toinen hakija, jolle soveltuvuusarviointi on tehty, on myöhemmin ilmoittanut, ettei ole käytettävissä tehtävään. Nimitysmuistion kohdassa ”valinnan peruste” on vielä tarkemmin kuvattu tehtävään valituksi esitettävän hakijan työkokemusta ja osaamista sekä niitä perusteita, minkä vuoksi hänet on katsottu tehtävään soveltuvimmaksi.

Nimitysmuistioon on liitetty viran hakuilmoitus ja hakijoiden ansioyhteenveto.

Viran hakuilmoituksessa on osiossa ”hakijalta odotamme” mainittu muun ohessa: ”Sinulla on aiempaa kokemusta tutkimuksen tekemisestä sekä esimiestehtävistä. Sinulla on johtamasi tieteenalan syvällistä tuntemusta tehtävään soveltuvalta alalta, kuten tietojärjestelmätekniikka ja

–tiede, tiedonsiirto- ja tietoliikennetekniikka, informaatio- ja tietoturvallisuus, ICT-palvelutuotanto, kokonaisarkkitehtuurit ja/tai mallinnus ja simulointi. Tunnet jo entuudestaan Puolustusvoimien työympäristöä. - - Luemme eduksi myös toimintaympäristön tuntemuksen sekä aiemmin kokemuksen ja menestymisen Puolustusvoimien tehtävässä.”

Nimitysmuistion liitteenä olleeseen ansioyhteenvedoon on kirjattu hakijoiden henkilötietojen lisäksi hakijoiden koulutus ja työkokemus tutkinnoittain ja työpaikoittain eriteltyinä sen mukaisesti kuin hakemuksissa on ilmoitettu. Jokaisen hakijan koulutuksen ja työkokemuksen kesto on eritelty ja yhteenlaskettu. Kantelijan kohdalla ansioyhteenvedossa näkyy hänen henkilötietojensa lisäksi hänen suorittamansa tutkinto ja työkokemuksen kohdalla ”erilaiset tehtävät Puolustusvoimissa”. Työkokemuksen kestoksi on merkitty 32,3 vuotta.

3.6 Asiakirja Puolustusvoimista eläköityneen henkilön palkkaaminen

Pääesikunnan oikeuskanslerinvirastolle toimittamiin selvityksiin on sisältynyt asiakirja AQ2035 Puolustusvoimista eläköityneen henkilön palkkaaminen (6.2.2020). Asiakirjassa esitetään muun ohessa, että Puolustusvoimien palveluksesta jo eläköitynyt henkilö voidaan nimittää käsiällä olevaan virkaan. Asiakirjassa on esitetty perustelut henkilön virkaan nimittämiseksi. Asiakirjassa todetaan, että haussa toiselle sijalle tullut peruutti hakemuksensa soveltuvuusarvioinnin jälkeen ja ilmoitti, ettei ole käytettävissä tehtävää täytettäessä. Muilla tehtävään haastatelluilla hakijoilla ei katsottu olevan tarpeeksi tehtävän menestyksellisen hoitamisen edellyttämää osaamista ja kokemusta eli jos lupaa kyseisen henkilön palkkaamiseen ei saada, tehtävä laitetaan uudelleen hakuun.

4 Arviointi

4.1 Asiakirjapyyntö ja julkisuus

Saadun selvityksen mukaan Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikkö oli useita kertoja kieltäytynyt antamasta kantelijalle tämän maaliskuussa 2020 pyytämää asiakirjaa. Henkilöstöpäällikkö ei ollut pyydetyn tiedon antamisesta kieltäytyessään antanut kantelijalle julkisuuslain 14 §:n 3 momentin 2 kohdan edellyttämällä tavalla tietoa siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi. Hän ei myöskään ollut julkisuuslain 14 §:n 3 momentin 3 kohdan edellyttämällä tavalla tiedustellut kantelijalta, haluaako tämä asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi, ja haluaako kantelija asiassa näin ollen erillisen valituskelpoisen päätöksen. Lisäksi henkilöstöpäällikkö ei ollut kirjannut kantelijan asiakirjapyyntöä Puolustusvoimien asianhallintajärjestelmään.

Asiakirja on annettu kantelijalle 20.12.2020 eli runsaan yhdeksän kuukauden jälkeen asiakirjapyyntönsä tekemisestä. Asiakirja on annettu kantelijalle vasta sen jälkeen, kun Pääesikunta on hankkinut ja toimittanut sille asiassa 26.10.2020 osoittamassani selvityspyyntöni pyytämäni selvityksen.

Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikön viive pyydetyn asiakirjan luovuttamisessa kantelijalle on huomattava ja kantelijan kannalta kohtuuton. Kantelija on ollut hakijana ja näin ollen asianosainen julkisen viran täyttöä koskevassa hallintoprosessissa. Hänen tietopyyntönsä on koskenut viran hakuun ja täyttämiseen liittyvää asiakirjaa. Henkilöstöpäällikkö ei myöskään ollut kirjannut kantelijan tekemää asiakirjapyyntöä Puolustusvoimien asianhallintajärjestelmään. Tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikkö on menetellyt asiassa julkisuuslain, tiedonhallintalain ja hallintolain vastaisesti.

Myös Pääesikunta on selvityksessään arvioinut Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikön menetelleen julkisuuslain ja tiedonhallintalain vastaisesti.

Pidän myönteisenä, että Pääesikunta on ilmoittamansa mukaan ottanut harkittavakseen Puolustusvoimien henkilöstölle järjestettävän täydentävän julkisuuslakia, tietosuojaa ja asiakirjapyyntöjen käsittelyä koskevan koulutuksen vastaavien tilanteiden ehkäisemiseksi.

Kantelussa on lisäksi tuotu esille kysymys siitä, ovatko oikeusupseeri ja joukko-osaston komentaja laiminlyöneet valvontavelvollisuutensa jättämällä puuttumatta henkilöstöpäällikön julkisuuslain vastaiseen menettelyyn. Minulla ei näiltä osin ole perusteita todeta heidän menetelleen lainvastaisesti tai jättäneen velvollisuutensa täyttämättä.

4.2 Viranhaku ja virkanimitys

Puolustusvoimista annetun asetuksen 16 §:n perusteella virkaa ei ole voitu täyttää sisäisellä hakumenettelyllä vaan se on tullut laittaa julkiseen hakuun. Puheena oleva nimityspäätös on jäänyt lainvoimaiseksi eikä siihen näin ollen enää ole mahdollisuutta hakea muutosta säännönmukaisin muutoksenhakukeinoin.

Viranhaku- ja virkanimitysprosesseja ohjaavat edellä mainitun valtion virkamieslainsäädännön lisäksi hallintolaki ja siinä mainitut hyvän hallinnon periaatteet. Viimeksi mainitut velvoittavat viranomaista muun muassa tasapuoliseen ja puolueettomaan kohteluun koko prosessin ajan viranhakuvaiheesta aina nimityspäätöksen tekemiseen saakka.

Edellä selostetussa valtiovarainministeriön virantäyttöä koskevassa ohjeessa korostetaan haakuilmoituksen tekstin merkitystä viranhakijoilta edellytettävien säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia täydentävien lisävalmiuksien ja -ominaisuuksien kannalta. Pätevyysarvioinnissa ja ansiovertailussa voidaan nojata vain sellaisiin seikkoihin, jotka on mainittu haakuilmoituksessa, koska kaikkien hakijoiden on saatava tieto vaadittavista lisävalmiuksista ja -ominaisuuksista jo harkitessaan viranhakua ja hakiessaan virkaa. Myös nimitysmuistio on tärkeä ja olennainen osa virantäyttömenettelyn kokonaisuutta. Ansioituneimman hakijan osoittamiseksi muistiossa tulisi vertailla hakijoiden ansiot. Muistiota laadittaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota hakijoiden ansioiden tasapuoliseen selostamiseen ja niiden objektiiviseen vertailuun.

Oikeuskanslerin laillisuusvalvontakäytännössä on linjattu, että nimitysmuistiosta tai nimityspäätöksen perusteluista tulisi käydä ilmi, millä perusteella tietyt hakijat on valittu haastatteluun, ja miksi tietty henkilö valitaan virkaan. Ansiovertailu tulisi tehdä myös muiden hakijoiden osalta kuin vain niiden, jotka kutsutaan haastatteluun. Myös niiden, joita ei ole kutsuttu haastatteluun, tulisi olla mahdollisuus tutustua valintapäätöksen perusteluihin omalta osaltaan. (Ks. esimerkiksi apulaisoikeuskanslerin päätökset 29.1.2014 dnro OKV/418/1/2021, 3.6.2016 dnro OKV/1547/1/2015 ja 27.4.2021 dnro OKV/525/10/2020).

Viranhakuilmoituksessa oli Puolustusvoimien toimintaympäristön tuntemus ilmoitettu sekä odotuksissa että hakijalle eduksi katsottavana seikkana. Nämä maininnat ovat olleet omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä siitä, onko mainitunlainen tuntemus ollut yksi viranhoitamisen keskeinen vaatimus vai pelkästään eduksi katsottava seikka.

Nimitysmuistiossa on edellä kuvatuin tavoin todettu hakijoita vertailun hakemusten perusteella, mutta nimitysmuistion kohdassa ”hakijoiden ansioiden vertailu” on kuvattu ja vertailtu vain kuuuden haastatteluun kutsutun koulutusta, työkokemusta ja osaamista. Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikkö on antamassaan selvityksessä kertonut kantelijan pudonneen pois haastatteluvalinnoista puuttuvan esimieskokemuksen perusteella. Tämä tieto ei kuitenkaan ilmene nimitysmuistiosta. Kantelija ei näkemykseni mukaan ole voinut nimitysmuistion perusteella päätellä, miksi hän ei ole ollut mukana haastatteluvaiheeseen edenneiden hakijoiden joukossa, ja miltä osin hänen ei näin ollen ole katsottu täyttäneen tehtävän menestyksellisen hoitamisen edellytyksiä. Myös Pääesikunta on antamassaan selvityksessä myöntänyt, että nimitysmuistion valintaperusteluista olisi tullut ilmetä se, että kantelijaa ei ollut kutsuttu haastatteluun puuttuneen esimieskokemuksen perusteella.

Saadusta selvityksestä ilmenee, että kantelijalle oli nimityspäätöksen tekemisen jälkeen luovutettu nimitysmuistio AP15974 mutta hänen pyytämänsä asiakirja AQ2035 edellä kerrotuin tavoin vasta 21.12.2020. Kantelijan mukaan hänelle luovutettujen asiakirjojen ja aiemmin salassa pidetyn asiakirjan välillä on tiettyjä ristiriitoja, eikä valitukseen tekemiseen ole ollut käytettävissä

kaikkia tietoja määräjän sisällä. Totean, että edellä mainitut nimitysmuistion puutteet ovat voineet johtaa siihen, että kantelijalla ei ole ollut käytettävissään kaikkia olennaisia tietoja virkanimityspäätöstä koskevan valitusoikeutensa käyttämiseksi. Asiakirjan AQ2035 sisällöllä sekä sen ja nimitysmuistion mahdollisilla ristiriitaisuuksilla ei arvioni mukaan kuitenkaan ole ollut asiassa ratkaisevaa merkitystä.

Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikkö on antamassaan selvityksessä todennut, että koska kantelija ei ollut toimittanut hakemuksensa liitteenä nimikirjaa, sitä ei huomioitu hakijoiden vertailussa. Edellä selostetut nimikirjalain säännökset velvoittavat valtion virastot ja laitokset pitämään palveluksessaan olevista virkamiehistä ja työntekijöistä nimikirjaa, mutta ne eivät velvoita niitä viranhaku- ja nimitysprosesseissa viran puolesta hankkimaan nähtäväkseen sen sisältämiä tietoja. Tällaista velvollisuutta ei myöskään Puolustusvoimien tutkimuslaitoksella ole kantelijan kohdalla ollut. Se, että hakumenettelyssä otetaan haastateltavia valittaessa huomioon vain sellaiset seikat, jotka hakijat ovat itse hakemuksessaan tai sen liitteissä tuoneet esille, turvaa virkaa hakevien tasapuolista kohtelua. Tältä osin käsillä olevassa nimitysprosessissa ei näkemykseni mukaan ole menetelty moitittavasti.

Kantelija on vastineessaan arvostellut myös hakumenettelyssä saamiaan pisteitä johtamistaidoista, sotilaallisesta koulutuksesta, verkottuneisuudesta ja kansainvälisestä kokemuksesta. Laillisuusvalvoja valvoo virkanimitysasioissa nimitysmenettelyn lainmukaisuutta, mutta ei voi ottaa kantaa siihen, kuka viran kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista tulisi nimittää virkaan. Nimityspäätöksen tekijän harkinnassa on näin ollen myös se, miten valinnassa painotetaan viran tehtävien asettamia vaatimuksia ja esimerkiksi pisteytetään hakijoiden ansioita.

5 Johtopäätökset ja toimenpiteet

Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen henkilöstöpäällikkö on edellä päätökseni kohdassa 4.1 arvioimallani tavalla menetellyt viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain, julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain ja hallintolain vastaisesti jättäessään kantelijan pyytämän asiakirjan antamisesta kieltäytyessään ilmoittamatta hänelle mahdollisuudesta saada asiasta valituskelpoinen päätös, jättäessään kirjaamatta asiakirjapyynnön Puolustusvoimien asianhallintajärjestelmään sekä luovuttaessaan asiakirjan kantelijalle vasta noin yhdeksän kuukauden kuluttua siitä, kun asiakirjapyyntö on tehty.

Kiinnitän henkilöstöpäällikön huomiota viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain, julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain ja hallintolain säännösten noudattamiseen asiakirjapyyntöjen käsittelyssä.

Puolustusvoimien tutkimuslaitos on edellä päätökseni kohdassa 4.2 arvioimallani tavalla menettelyt virkamies- ja hallintolainsäädännön vastaisesti sisällyttäessään viranhakuilmoitukseen hakijoilta edellytettävät vaatimukset ja eduksi katsottavat seikat osin epäselvästi, tehdessään nimitysmuistiossa ansiovertailun ainoastaan haastatteluun kutsuttujen hakijoiden osalta sekä laiminlyödessään riittävällä tavalla perustella nimitysmuistiossa, miksi kantelija ei ollut haastatteluun kutsuttujen joukossa ja miltä osin hänen ei näin ollen katsottu täyttäneen tehtävän menestyksellisessä hoitamisessa tarvittavia edellytyksiä.

Kiinnitän Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen huomiota viranhakuilmoituksen selkeyteen, hakijoiden ansioiden huolelliseen vertailuun nimitysmuistiossa sekä nimityspäätöksen perusteleminen hallintolaissa edellytetyllä tavalla.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Tuula Karjalainen